

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาระบบบัญชีผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) อำเภอแมริม จังหวัด เชียงใหม่ มีข้อสรุปและการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. บริบทการทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนของกลุ่มแม่บ้านผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียน บ้านแม่สาบน้อย จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มแม่บ้านผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียน บ้านแม่สาบน้อย จังหวัดเชียงใหม่ เคยบันทึกบัญชีครัวเรือน โดยใช้สมุดบัญชีครัวเรือนของพัฒนาชุมชน แต่ไม่ได้บันทึกบัญชีอย่างต่อเนื่อง เพราะหลังจากบันทึกบัญชีและเห็นตัวเลขแล้วรู้สึกใจหาย ทีมวิจัยจึงได้นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการบันทึกบัญชีครัวเรือน โดยพบว่า กลุ่มแม่บ้านผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียน มีการปลูกผักกินเอง ไม่ซื้อกิน และมีรายได้จากอาชีพที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษที่สำคัญ คือ การปักผ้ามัดย้อม นอกจากนี้กลุ่มแม่บ้านผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียน ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับแรงจูงใจในการบันทึกบัญชีครัวเรือน เช่น ที่ผ่านมามีเงินไม่พอใช้ คิดว่าการบันทึกบัญชีจะช่วยให้มีเงินพอใช้ จะได้ทราบรายได้และรายจ่าย อยากทราบรายรับรายจ่ายของครอบครัว อยากลองว่าการบันทึกบัญชีครัวเรือนจะทำให้เก็บเงินได้หรือไม่ สำหรับกลุ่มแม่บ้านผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียน ที่ไม่สนใจบันทึกบัญชีให้เหตุผลว่า อายุมากจนไม่สามารถมีเงินในการออมเงิน และบางคนเขียนหนังสือไม่เป็น ถูกหลอกไปทำงานต่างจังหวัดหรือไปทำงานในเมืองเชียงใหม่ ทำให้บันทึกบัญชีไม่ได้

สำหรับบริบทการทำบัญชีต้นทุน พบว่า ประธานกลุ่มแม่บ้านผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียน บ้านแม่สาบน้อย จังหวัดเชียงใหม่ ได้บันทึกบัญชีรายได้และค่าใช้จ่ายประจำวันและสรุปรายได้และค่าใช้จ่ายประจำปีให้คณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียน บ้านแม่สาบน้อย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นประจำอยู่แล้ว แต่ยังไม่เคยสรุปแยกต้นทุนและค่าใช้จ่ายเพื่อหากำไรขั้นต้นและกำไรสุทธิของผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียน

2. การพัฒนารูปแบบการทำบัญชีต้นทุนและบัญชีครัวเรือนของกลุ่มแม่บ้านผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียน บ้านแม่สาบน้อย จังหวัดเชียงใหม่

หลังจากฝึกอบรมการบันทึกบัญชีครัวเรือนและทดลองบันทึกบัญชีครัวเรือนแล้ว ทีมวิจัยได้จัดประชุมเพื่อระดมความคิดในการพัฒนาสมุดบัญชีครัวเรือนของกลุ่มแม่บ้านผลิตภัณฑ์ผ้าลาย

เขียนเทียน บ้านแม่ตาน้อย จังหวัดเชียงใหม่ ได้ข้อสรุปว่าควรปรับปรุงสมุดบัญชีครัวเรือนโดยเพิ่มบรรทัดสรุปรายรับประจำวันและบรรทัดสรุปรายจ่ายประจำวัน เพื่อให้ทราบจำนวนเงินที่ได้รับและได้ใช้จ่ายไปในแต่ละวัน และควรเพิ่มหน้าสรุปรายรับและสรุปรายจ่ายประจำเดือน เพื่อให้ทราบจำนวนรายรับและรายจ่ายในแต่ละเดือนสำหรับวางแผนการใช้จ่ายเงินในอนาคต

สำหรับการบัญชีต้นทุน ทีมวิจัยร่วมกับประธานกลุ่มแม่บ้านผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียน บ้านแม่ตาน้อย จังหวัดเชียงใหม่ ปรับปรุงสมุดบัญชีรายได้และค่าใช้จ่ายประจำวันและสรุปรายได้และค่าใช้จ่ายประจำปี ที่มีอยู่เดิมโดยเพิ่มช่องสรุปแยกต้นทุนและค่าใช้จ่าย เพิ่มช่องกำไรขั้นต้นและกำไรสุทธิของผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียน และเพิ่มใบสรุปต้นทุนวัตถุดิบค่าผ้าทอ เพื่อให้ทราบต้นทุนค่าผ้าทอที่ผลิตเอง ซึ่งประกอบด้วย ค่าเส้นด้าย ค่าแรงทอ และค่าสีย้อม และเพิ่มใบสรุปต้นทุนผ้าลายเขียนเทียน เพื่อให้ทราบต้นทุนผ้าลายเขียนเทียน ซึ่งประกอบด้วย ค่าผ้าทอ ค่าเทียน และค่าแรงผ้าลายเขียนเทียน

อภิปรายผลการวิจัย

การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการบันทึกบัญชีครัวเรือนเป็นเรื่องมือที่สำคัญในการวางแผนการใช้จ่ายเงินที่สำคัญ เนื่องจากสมุดบัญชีครัวเรือนเป็นบัญชีนอกใจ แต่แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นบัญชีในใจ หากกลุ่มแม่บ้านผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียน บ้านแม่ตาน้อย จังหวัดเชียงใหม่ จัดบันทึกบัญชีรายรับและรายจ่ายในแต่ละวันเพียงอย่างเดียว โดยไม่ได้ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาวิเคราะห์เพื่อลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น กลุ่มแม่บ้านผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียนก็จะทำได้เพียงแต่บันทึกบัญชี และกลุ่มแม่บ้านผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียนจะไม่ได้ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น แต่ก็มีแม่บ้านผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียน บ้านแม่ตาน้อย จังหวัดเชียงใหม่ ที่บันทึกบัญชีครัวเรือนและนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการใช้เงิน โดยแม่บ้านผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียนบางคนพบว่า การบันทึกบัญชีครัวเรือนช่วยในการลดค่าใช้จ่าย ดังตัวอย่างคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกว่า “วันนี้เราเห็นว่าซื้อเยอะ วันต่อไปก็ลดซื้อบ้าง” ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวาริพน มงคลสมัย (2552) ที่พบว่าหากทุกครัวเรือนมีการบันทึกบัญชีอย่างถูกต้องสม่ำเสมอ ก็จะสามารถช่วยให้ผู้จัดทำบัญชีได้ทราบตัวเลขรายรับรายจ่ายที่เกิดขึ้นจริงและหากนำหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการวิเคราะห์ตัวเลขรายรับรายจ่ายที่เกิดขึ้น จะทำให้ผู้บันทึกบัญชีตระหนักถึงการลดจำนวนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นและเพิ่มการออมเงินให้มากขึ้น สามารถลดการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย ไม่มีปัญหาหนี้สิน มีความสุขกายสุขใจ และเกิดเป็นสังคมน่าอยู่ต่อไป

การพัฒนารูปแบบสมุดบัญชีครัวเรือนให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนเป็นความท้าทายที่นักวิจัยเชิงคุณภาพต้องทำ เพื่อให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านห้วยทราย อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ มี

สมุดบัญชีครัวเรือนที่สะดวกและง่ายต่อการบันทึกรายรับรายจ่ายประจำวัน อีกทั้งเป็นสมุดบัญชีที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย เช่น การเพิ่มบรรทัดสรุปรายรับประจำวันและบรรทัดสรุปรายจ่ายประจำวันเพื่อให้ทราบจำนวนรายรับและรายจ่ายในแต่ละวัน และเพิ่มหน้าสรุปรายรับและสรุปรายจ่ายประจำเดือน เพื่อให้ทราบจำนวนรายรับและรายจ่ายในแต่ละเดือนสำหรับวางแผนการใช้จ่ายเงินในอนาคต

การศึกษาริบทหรือความรู้เดิมที่ชุมชนมีอยู่แล้วเป็นขั้นตอนที่สำคัญ จะเห็นได้ว่า ประชานกลุ่มแม่บ้านผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียน บ้านแม่सान้อย จังหวัดเชียงใหม่ ได้มีการบันทึกบัญชีรายได้และค่าใช้จ่ายประจำวันและสรุปรายได้และค่าใช้จ่ายประจำปีให้คณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียน บ้านแม่सान้อย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นประจำอยู่แล้ว ดังนั้นผู้วิจัยจึงควรศึกษาข้อมูลเดิมที่ชุมชนจัดทำเป็นประจำอยู่แล้ว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบัญชีต้นทุนร่วมกับชุมชน

ในการพัฒนาการบัญชีต้นทุนของผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียน ประชานกลุ่มแม่บ้านผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียน เห็นความสำคัญของการแยกข้อมูลต้นทุนออกจากค่าใช้จ่ายอื่น ทำให้สมุดรายรับและรายจ่ายประจำวันได้รับการปรับปรุงโดยเพิ่มช่อง รายได้ ต้นทุน ค่าใช้จ่ายอื่น และเงินสดคงเหลือ นอกจากนี้การเพิ่มเอกสารต่าง ๆ เช่น การเพิ่มใบสรุปต้นทุนวัตถุดิบค่าผ้าทอ และใบสรุปต้นทุนผ้าลายเขียนเทียน จะต้องได้รับการยอมรับและเห็นประโยชน์จากผู้ปฏิบัติจึงจะเกิดประโยชน์และนำมาสู่การปฏิบัติจริง

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

สำหรับโลกยุคปัจจุบันที่ทุกคนสามารถใช้จ่ายเงินซื้อสิ่งของจากทุกแห่งในโลกและตลอดเวลา การทำบัญชีครัวเรือนเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการควบคุมการใช้จ่ายเงินอย่างพอเพียง อีกทั้งคนไทยทุกคนควรทำความเข้าใจแนวพระราชดำริ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง และนำมาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมชัดเจนอย่างจริงจัง เพื่อให้การก้าวอย่างในชีวิตเป็นไปอย่างรอบคอบ ระวังระวัง มั่นคงและยั่งยืน กระทั่งสามารถสร้างความสุขให้กับชีวิตในที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรต่อยอดโดยให้ชาวบ้านสามารถวิเคราะห์และลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น
2. ควรจะขยายผลไปสู่หมู่บ้าน อำเภอ จังหวัด ต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยการใช้วิธีการจัดการความรู้ (KM : Knowledge Management)